

मराठी भाषा सल्लागार समिती [पुणे बैठक 8 मे 2013 विचारार्थ] – **म. ना. गोगटे** (जन्म 1932)
(4 पवनअपार्टमेंट, लक्ष्मीपार्क, नवीपेठ, पुणे 411030) फोन 020-24537574 [mng1932@yahoo.com]
वेब [www.mngogate.com] निवृत्त अभियंता , कार्यकर्ता (1966 स्थापनेपासून) मराठी विज्ञान परिषद

1. भारत बहुभाषी बहुलिपी देश आहे. त्यामुळे एकभाषी देशांप्रमाणे फक्त मातृभाषेतच शिक्षण पुरेसे नाही. इंग्रजीतही (योग्य वयास) काही शिक्षण आवश्यक. मराठीसाठी देवनागरी व इंग्रजीसाठी रोमन लिपी आहेत. तांत्रिक संकल्पनांसाठी परिभाषा लागते. स्थूलमानाने मराठीसाठी संस्कृत पारिभाषिक शब्द सोयीचे होत असत. उदा Commissioner, Engineer, Evaporation या इंग्रजी शब्दांस आयुक्त, अभियंता, बाष्पीभवन हे संस्कृत शब्द मराठीत रुळले. पण स्थूलमानाने 1991 पासून परिस्थिती झपाट्याने बदलली. संगणक आले, ईमेल, बेबसाईट यांचा महापूर आला, भरपूर टीव्ही वाहिन्या आल्या, व्यापाराचे जागतीकीकरण होऊ लागले. (बाग, मनावरील ताण) अशा मराठी शब्दांऐवजी (गार्डन, टेन्शन) असे शब्द प्रसारमाध्यमातून आदळू लागले. त्यावर कुणाचेही नियंत्रण नाही. वर्तमानपत्र पुरवणी देखील आरोग्यदीप ऐवजी फॅमिलीडॉक्टर अशा नावाने प्रसिद्ध होऊ लागली. ग्रामीण भागातही इंग्रजी शब्द सर्व भारतीय भाषात आले आहेत. देशात थोडे पारिभाषिक ऐक्य. उदा. सिमेंट, पेन, सिनेमा, सेलोटप, प्रेशर कुकर, गॅस सिलिंडर, मोबाईल फोन, मायक्रोवेव्ह., रेनकोट, पंप, रेडीमेड, स्कूटर, ब्रेक, मिक्सर, पेट्रोल, पेपर, व्हिडियो, रेशनकार्ड, प्लास्टिक, कंटेनर, कीबोर्ड, मॉनिटर, टायर, सायकल, आईस्क्रीम, स्टेनलेस स्टील, पंकचर, रिमोट, बूट पॉलिश, दूध पेस्ट, मोटर कार. विविध भारतीय भाषातील काही लेखकांशी चर्चा केली. सूचनेचे स्वागत झाले... यावर 2 महिन्यात स्थूल सर्वेक्षण शक्य. अंदाजे 120 कोटी भारतीयात 25 कोटी लोक सुमारे 5000 असे शब्द वापरतात ?

2. वरील शब्द देवनागरी मराठीत घेणे सोयीचे ठरेल. शिकलेला विद्यार्थी पुढे कारखान्यात वा संशोधनसंस्थेत वा उच्च व्यवसायात जातो तेव्हा अन्यभाषकाशी त्याचा संबंध येतो. पारिभाषिक शब्द समान इंग्रजीत असणे सोयीचे. काही शब्दांमध्ये जरा बदल होणे शक्य. (उदा. हिंदीत ऑक्टोबर साठी अक्टूबर). कन्नड वगैरे चार दक्षिणी भाषात व्याकरणीय लिंग नाही. मराठीत (तो लिफ्ट) की (ती लिफ्ट) हे ठरवावे लागेल. ह्रस्वदीर्घ ठरवावे लागेल. (उदा. क्लोरिन ? क्लोरीन ?) याबाबतीत व्याकरणसुलभता करता येईल (उदा सर्व दीर्घस्वर, सर्व नपुंसकलिंगी नामे.... तो विषय येथे नको)

3. आपण देवनागरी लिपीत अचूक ध्वनीलेखन करतोच असे नाही. उदा (ज, ज) चे दुहेरी ध्वनी आपण समान लिहितो. (विद्वान्) ऐवजी (विद्वान) लिहितो. असो. कित्येक विद्यार्थी इंग्रजी माध्यम निवडतात, कित्येक मराठी माध्यम निवडतात. ही विभागणी शाळेत असते. पण खेळमैदानात किंवा इमारतीत उभय माध्यमाचे विद्यार्थी एकत्र येतात वा थोडे अवांतर वाचन अन्य माध्यमात करतात. त्या दृष्टीने (इंग्रजी रोमन लिपीत) (इंग्रजी उच्चार देवनागरीत) (मराठी अर्थ देवनागरीत) असे काही वाक्यसमूह असलेली ठळक अक्षरात पुस्तके खूप उपयुक्त ठरतील. उदा. एक नमुना वाक्य पहा >

Hydrogen is a colourless gas. इंग्रजी (रोमन)

हायड्रोजन इज ए कलरलेस गॅस. इंग्रजी (देवनागरी)

हायड्रोजन एक रंगहीन वायू आहे. मराठी (देवनागरी)

विज्ञानवाक्ये सरळ व अनुवादसुलभ. (लाटांचे तांडवनृत्य अशी अलंकारिक वाक्ये अनुवादास कठीण).